

Завідувач кафедри

/Перегуда Є.В./

21 червня 2022 р.

Розробник силабуса

/Яхно О.О., Мотузенко Б.І. /

СИЛАБУС Соціологія міста

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ВК05
2) Навчальний рік: 2022-2023
3) Освітній рівень: бакалавр
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 052 «Політологія», ОПП «Політичний менеджмент»
8) Статус освітньої компоненти: вибіркова
9) Семестр: III
11) Контактні дані викладача: Доцент, к.соціол.н. Мотузенко Богдан Ігорович Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://old.knuba.edu.ua/?page_id=47977 . Контакти: motuzenko.bi@knuba.edu.ua доцент, к.п.н. Яхно О.О. Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://old.knuba.edu.ua/?page_id=47977 . Контакти: (044)261-55-66; (097) 412-24-16; yakhno.oo@knuba.edu.ua ; oleksii.yakhno@gmail.com
12) Мова викладання: українська
13) Пререквізити: На основі середньої загальної освіти
14) Мета курсу полягає у тому, щоб розкрити комунікативний аспект урбанізаційних процесів в світі та в Україні, як ілюстрацію соціальної диференціації і нерівності в містах, ефективності управління, джерела соціальних конфліктів.

15) Результати навчання			
Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності
ПРН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття	ІК СК03 СК06
ПРН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК06 СК03
ПРН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття	ІК СК03 СК06
ПРН13. Вміти аналізувати публічну	Обговорення під час занять,	Лекції, практичні	ІК

політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.	тематичне дослідження, контрольна робота, есе	заняття	ЗК06 СК03 СК06
ПРН14. Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК07 СК03

16) Структура курсу

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Контрольна робота	СРС	Форма підсумкової контролю
30	30	1	30	Залік
Сума годин:				90
Загальна кількість кредитів ECTS				3
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				60 (2,0)

17) Зміст курсу

Тематика лекцій та практичних занять:

Модуль 1. Теоретико-методологічні засади дослідження міста

Змістовний модуль 1. Соціологія міста як наука

1. Соціологія міста як галузь соціологічного знання (Л 2 год., ПЗ 2 год.).
2. Місто як об'єкт комплексного вивчення (Л 4 год., ПЗ 4 год.).

Змістовний модуль 2. Місто як об'єкт міждисциплінарного вивчення

3. Місто як соціально-просторовий феномен (Л 2 год., ПЗ 2 год.)
4. Соціально-територіальна структура міського суспільства (Л 4 год., ПЗ 4 год.)
5. Місто в умовах глобалізації (Л 2 год., ПЗ 2 год.).

Модуль 2. Символіко-семантичні виміри міста як соціокультурного феномену. Образ міста, способи міського життя.

Змістовний модуль 3. Символіко-семантичні виміри міста

6. Місто як екосистема організації та руху (Л 2 год., ПЗ 2 год.).
7. Образ міста. Формування іміджу міста (Л 4 год., ПЗ 4 год.).

Змістовний модуль 4. Управління містом

8. Способи міського життя: побут, робота, дозвілля (Л 4 год., ПЗ 4 год.).
9. Управління розвитком міського соціуму та соціальне проектування в містах (Л 4 год., ПЗ 4 год.).
10. Тенденції і напрями розвитку міст в Україні (Л 2 год., ПЗ 2 год.).

Індивідуальне завдання. Тематика

1. Історичний екскурс в соціологію міста. Ретроспектива уявлень про місто.
2. Соціально-територіальна структура суспільства
3. Місто як соціально-просторовий феномен. Урбанізація та міські агломерації
4. Соціально-демографічна підсистема міста
5. Формування міського соціуму: історичний та культурний виміри.
6. Соціальна мобільність та маргінальні прошарки міських мешканців
7. Соціально-економічний підкомплекс міста: промисловість, власність, майно, фінанси, трудові ресурси
8. Управління розвитком міського соціуму та соціальне проектування в містах.
9. Умови та рівні життя в місті, побут та соціальний захист міських жителів
10. Міста як наукові та освітні центри.
11. Екологічні проблеми міст. Екологізація міського середовища.
12. Л. Вірт, його поняття гетто и канонічне визначення міста.
13. Соціальний підкомплекс міста: житлово-комунальне господарство, благоустрій, торгівля.
14. Соціальні відносини, соціальні конфлікти та політичні процеси в містах.
15. Ознаки і сутнісні критерії міста у М. Вебера.
16. Репродуктивне відтворення та міграційні процеси: соціально-демографічний вимір.
17. Соціологія міста як галузь соціологічного знання.
18. Історичні та сучасні найменування та міське життя городян.
19. Історичні та сучасні найменування та міське життя
20. Теоретичні моделі Льоша і фон Тюнена.

21. Соціокультурний потенціал, інформзабезпечення міського середовища
22. Семантика міського простору.
23. Публічні та приватні порядки повсякдення в місті.
24. Секторна модель Г. Хойта.
25. Теорії міської структури та основи теорій розміщення міст
26. Семіотика міста і міських об'єктів.
27. Проблеми екології міського середовища.
28. Урбаністика як наука про місто і містобудування. .
29. Моделі міст в концентричній моделі Р. Парка – Е. Берджесса.
30. Уявлення про максимальний і оптимальний розміри міста.
31. Багатоядерна модель Ч. Гарріса – Е. Ульмана.
32. Уклад життя та рівні міського життя.
33. Храмові і церковні будівлі в контексті функціонування міської культури.
34. Менталітет мешканців міста і особливості міського способу життя.
35. Демографічні переходи і стадії урбанізації.
36. Модель Кристаллера про ранги місць виробництва та споживання
37. Місто як локус можливостей проведення вільного часу.
38. Теорія образу міста К. Лінча та ідеальної форми в містобудуванні.
39. Соціокультурна динаміка українських міст.
40. Субурбанізація, дезурбанізація в різних агломераціях.
41. Образ машини в урбаністичній моделі Л. Мамфорда.
42. Стереотипи про місто та інші усталені форми сприйняття міського життя.
43. Обґрунтування моделі Алонсо і критика моделі концентричних зон.
44. Глобальне місто і теорія глобального села М. Маклюєна.
45. Підходи до вивчення концепції «розумного міста».
46. Буденність, рутинність і зміни міського життя.
47. Соціальні відносини, конфлікти та політичні процеси в містах.
48. Проблеми формування і співіснування міських субкультур.
49. Етапи розвитку урбаністики і сучасний стан.
50. Методи розвитку міст і містобудування та сучасного менеджменту в містобудівництві.

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цьому виданні, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри політичних наук і права.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення навчального семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення навчального семестру. Викладач має право вимагати від студента доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

18) Основна література

1. Соціологія міста: навчальний посібник / [Л.В. Малес, В.В. Серєда, М.О.Соболевська, Ю.Г.Сорока та ін.]; за заг. ред. О.К. Міхеєвої, Донецьк: вид-во «Ноулідж», 2010. 463 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/r329.pdf>
2. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Соціологія міста». Уклад. О.О. Яхно. Київ-Тернопіль: КНУБА, «Бескиди», 2020. 38 с.

19) Додаткові джерела

Василенко І.А., Півоваров О.А., Трус І.М., Іванченко А.В. Урбоекологія / І.А. Василенко, О.А. Півоваров, І.М. Трус, А.В. Іванченко. Дніпро: Акцент ПП, 2017. 309 с. URL: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/WWW/practic/5-7-byk.pdf>

Досвід та перспективи розвитку міст України. Ландшафтне планування. Збірник наукових праць. – Вип. 34 / Відповідальний редактор Ю.М. Палеха. – К.: ДП УДНДІПМ «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М. Білокозя, 2020. – 128 с. URL: http://dipromisto.gov.ua/files/Publications/zbirnyk_34.pdf

Клюшніченко Є. Управління містом: Навч. посібник. К.: КНУБА, 2003. - 260 с.

Посацький Б.С. Основи урбаністики: Навч. посібн. 2-е вид. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2001. - 244 с.

Управління сучасним містом: підручник / за ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. - К. : НАДУ, 2008. - 632 с.

URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniky/e584df29-2e7c-41a4-a1f6-85d1eed4aa88.pdf

Флорида Р. Криза урбанізму. Чому міста роблять нас нещасними. К.: «Наш Формат», 2019. – 320 с.

Інформаційні ресурси

org2.knuba.edu.ua – Освітній сайт КНУБА

20) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота				Індивідуальне завдання	Сума балів
М1		М2			
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4		
20	20	20	20	20	100

21) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево у понеділок о 15:20 в ауд. 425 Центрального корпусу КНУБА. Якщо заняття з дисципліни проводиться інший викладач, графік консультаційних занять доводиться ним до студентів (в т.ч. на Освітньому сайті КНУБА) на початку вивчення дисципліни.

2. Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія.

3. Студент, який має менше 8 балів по двох модулях, не допускається до складання заліку. В цьому разі він повинен виконати додаткове завдання по змісту відповідних модулів в період між основною та додатковою заліковими сесіями.

4. Студент, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до заліку. В цьому разі він повинен виконати та захистити індивідуальне завдання в період між основною та додатковою екзаменаційними сесіями.

5. Студент має право на оскарження результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

22) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування та іспитів, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткова екзаменаційна сесія або додаткове заняття для проходження тестування.

2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірників, які вже пройшли перевірку на плагіат.

23) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/mod/url/view.php?id=2588>